

3F BYGGE-, JORD- OG MILJØARBEJDERNES FAGFORENING

FAGLIGT FOKUS

4 / 2024

Polske kvinder i byggeriet Polki na budowie

INTERVIEW MED FIRE POLSKE KVINDER · SIDE 25-29
WYWIAD Z CZTEREMA POLKAMI · STRONA 25-29

Mit juleønske er bedre vilkår for arbejderne

AF: CLAUS WESTERGREEN, FORMAND BJMF

Den søde juletid nærmer sig med hastige skridt og kravet fra familien om ønskelister tynger tankevirksomheden, for hvor kan det være svært at finde på ønsker, der både er reelt ønskelige og som samtidig tager hensyn til giverens økonomiske formåen.

Næh, så er det meget mere tilfredsstillende at kæmpe for de ønsker og krav, som vi i fagbevægelsen modtager fra medlemmerne. Der er nu engang noget historisk og ophøjet ved det element i Den Danske Model, som på selv-samme tid også repræsenterer noget fundamentalt ved vores ageren som fagforening: vi er overenskomstbærende og skal på den måde, via overenskomsterne, kæmpe for en forbedring af medlemmernes løn- og arbejdsvilkår.

Dét, at arbejdere slog sig sammen i foreninger og fandt et fælles fodslag, har været en medvirkende årsag til, at vi har set en fremgang i levevilkår og generel udvikling for arbejderklassen, både i forhold til boligforhold, uddannelse, ernæring og så fremdeles.

En gennemgribende forandring og forbedring har vi været vidne til, bare indenfor de sidste 100 år. Den værste armod og den værste slum, som blandt andet brokvarterne i København var præget af med fugtige og usle lejekaserer, helt op i nyere tid er heldigvis fortid nu. Nu vel, har der også været andre faktorer og årsager til fremgangen, både nationale og internationale, men dét at fagforeningerne voksede sig store og blev en frontkæmper for arbejdernes rettigheder skal aldrig negligeres. Til gengæld skal det heller ikke blive en sovepude for fremtidige kampe og krav!

At sammenligne sig med dem, der har det værre eller at lade sig nøjes, skal aldrig blive et mål for den danske

fagbevægelse. Tværtimod! Vi må ikke læne os tilbage og nyde frugterne af fortidens sejre, og vi må ikke forfalde til salvelsesfuldt at erklære »ansvarlighed«, hvis det betyder et knæfald for profittens hellige forkyndere. Næh, modsat kvababbelser i fremsigelsen af egne ønsker til gaver under juletræet, så nærer jeg ingen skrupler ved at kræve alt det bedste for arbejderne i fagforeningen.

Vist har vi i tidens løb opnået en lempelse i arbejdstiden fra 60, 40 og nu 37 timers arbejdsuge, men er det tidssvarende i disse moderne tider, hvor vi har fokus på restitution og livskvalitet?

Vi har i de senere år set en stigning i pensionsalderen, men er det ikke værd at kæmpe for det modsatte? Længere ferie og højere løn, der afspejler den enorme merværdi der dagligt skabes på arbejdspladserne.

Vi er oppe mod stærke kræfter og et narrativ, der til stadighed kalder på fleksibilitet, beskedenhed og ansvarlighed. Men vi har før set, at arbejderklassens fremgang ikke får et land til at kollapse, så betragt overenskomsterne som en gave under træet, men vær ikke bange for at kræve dem byttet, hvis ikke de opfylder ønskerne.

God jul til alle. ■

Fagligt Fokus er medlemsblad for 3F Bygge-, Jord- og Miljøarbejdernes Fagforening

Mølle Allé 26, 2500 Valby
Tlf. 70 30 08 26
bjmf@3f.dk
www.3f.dk/bjmf

Tilrettelæggelse og produktion

Anne Mette Omø Carlsen
anne.carlsen@3f.dk, tlf. 2777 36 00

Kontakt

anne.carlsen@3f.dk

Ansvarshavende

Claus Westergreen

Forsidefoto

Søren D. Andersen

Layout

Eks-Skolens Design & Tryk

Tryk

Tarm Bogtryk A/S

Oplag

9.000 stk.

Fagligt Fokus nr. 1 2025

Udgivelsesplanen for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline.

3f.dk/bjmf

Her en begejstret
tømrer på taget.

ORGANISERING

Snedkere og tømrere rykker sammen

TEKST: LOTTE OTT

ARKIVFOTO: SØREN D. ANDERSEN

I oktober lagde snedker og tømrer-brancheklubberne fra BJMF og Vestegnen sig sammen.

Snedkere og tømrere i Storkøbenhavn er rykket sammen i fælles brancheklub for at styrke de faglige aktiviteter på byggepladserne.

Klubben sætter fokus på at styrke arbejdet med få valgt flere tillidsfolk, komme på endnu flere pladsbesøg, styrke fagets fremtid og mobilisere til faglige kampe.

»En sammenlægning af klubberne på tværs af afdelinger, ligesom Snedkernichefagenes Brancheklub og Gulvlæggerklubben i Storkøbenhavn, kan vi understøtte de aktiviteter, der skaber stærke arbejdspladser og styrker branchen«, skriver klubben i sit samlingsdokument.

Den 10. oktober 2024 besluttede brancheklubberne for snedkere og tømrere i henholdsvis 3F BJMF og i 3F Københavns Chauffører og Vestegnen at lægge sig sammen.

Baggrunden for sammenlægningen er, at i hovedstaden arbejder medlemmerne af 3F i byggeriet på kryds og tværs af afdelingernes grænser. De fleste fagforeningsaktiviteter, der skal styrke arbejdet på byggepladserne, er de samme. En samling af brancheklubberne vil derfor styrke de aktiviteter og lette koordineringen.

Snedker- og Tømrernes Brancheklub Storkøbenhavn, som klubben nu har skiftet navn til, organiserer

alle tømrere og bygnings-snedkere, der står i 3F BJMF og 3F Københavns Chauffører og Vestegnen.

Fra oktober 2024 frem til den ordinære generalforsamling i 2025 udgøres bestyrelsen af de to tidligere brancheklubbers samlede bestyrelser.

På det første bestyrelsesmøde i den nye klub konstituerede bestyrelsen sig med formand, kasserer samt næstformænd fra hver af afdelingerne. De skal sidde frem til den ordinære generalforsamling i 2025. ■

Find både Samlingsdokument og vedtægterne for den nye klub på www.3f.dk/bjmf

Blokaden er et vigtigt værktøj

AF: JONAS ANDERSEN, FAGLIG SEKRETÆR I BJMF, OG FORMAND FOR MURERSVENDENE BRANCHEKLUB KØBENHAVN
FOTO: SØREN D. ANDERSEN

Vi har i byggebranchen arbejdsretlig kutyme for at kunne blokere det arbejde hvorfra der ikke er udbetalt løn. Blokaden varer indtil lønnen bliver betalt eller en eventuel ny underentreprenør eller hovedentreprenøren betaler arbejdstagernes tilgodehavende.

FOLKENE SKAL BLIVE PÅ PLADSEN

Det er afgørende, at bygherrer og hovedentreprenøren orienteres om blokaden, og at de forurettede arbejdstagere bliver på byggepladsen for at opretholde og synliggøre den aktive blokade for skyldig løn.

Langt de fleste blokader i forbindelse med igangværende akkordforhold bliver effektueret af fagforeningen i samarbejde med arbejdstagerne.

I sådanne tilfælde opretholdes blokaden indtil arbejdstagernes tilgodehavende løn, særlige lønopsparring, pension, feriegodtgørelse, kørselsgodtgørelse, kost og logi ved udearbejde mv. er betalt, indtil ventetiden i forbindelse med blokaden er betalt, og indtil den nye entreprenør har anerkendt de tidligere aftaler, som er af indgået mellem medarbejderne og den konkursramte virksomhed.

EN SLAGS KÆDEANSVAR

Ovennævnte er det tætteste vi kommer på et kædeansvar på det private arbejdsmarked, og succesraten er tilfredsstillende.

Jonas Andersen, formand for Murersvendene Brancheclub København minder om blokaden, som et vigtigt redskab, når lønnen udebliver: Vi har i byggebranchen arbejdsretlig kutyme for at kunne blokere det arbejde hvorfra der ikke er udbetalt løn.

Alle byggerier skal selvsagt færdiggøres og presset mod hovedentreprenøren bliver hurtig intensiveret af bygherren, når byggeriet går i stå på grund af manglende betaling.

Der er forhåbentlig ingen organiserede arbejdstagere, som påtager sig blokaderamt arbejde, og overenskomstdækkede virksomheder rådgives som udgangspunkt af arbejdsgiverforeningen til at holde sig væk fra arbejdet, medmindre de vil tilslutte sig de tidligere nævnte betingelser for en overtagelse af arbejdet.

KONTAKT FAGFORENINGEN

Det er en forretningsgang, hvor arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne gennem samarbejde sikrer, at fælleskassen ikke skal stå for skud hver eneste gang en useriøs entrepre-

nør ikke kan leve op til sine betalingsforpligtelser.

Blokaden er et fantastisk værktøj, som sikrer, at vi som arbejdstagere i byggebranchen får udbetalt vores tilgodehavende hurtigere, får fastholdt vores igangværende akkordarbejde og præventivt får hovedentreprenøren til at tænke sig om, før de entrerer med lyssky og useriøse underentreprenører.

Der skal derfor lyde en stærk opfordring fra fagforeningens side til straks at kontakte os, hvis lønnen udebliver.

Vi skal værne om vores arbejdstagerrettigheder og bidrage aktivt til at, dem som har det overordnede ansvar på byggeriet, kommer til at hæfte økonomisk når tvivlsomme underentreprenører ikke efterlever deres ansvar og forpligtelser. ■

Opmåling gav stort lønhop

Fagforeningen hjalp akkordsjak i konfliktramt firma til at få arbejdet målt op, med overenskomsten og opmålingen i hånden fik sjakket stor efterbetaling.

AF: ANNE METTE OMØ CARLSEN • FOTO: RASMUS KREUTZMANN

En lørdag morgen i foråret besøgte to ansatte fra 3F byggepladsen på Damhusengen Skole i Vanløse. På pladsen møder de en litauisk mand, der fortæller at han arbejder for firmaet UAB Topsy. Et firma, som er konfliktramt. Senere etablerer faglige aktivister en blokade af pladsen, for at gøre opmærksom på underbetalingen af de ansatte hos UBA Topsy.

Fagforeningen tager kontakt til hovedentreprenøren, Enemærke og Petersen og underentreprenøren, Scandipartners ApS.

– Vi får etableret et møde med firmaet for at forhandle. Under mødet meddeler ledelsen i firmaet for det første, at de slet ikke kender den mand vi mødte, selvom vi har både navn på ham og på firmaet. De siger også, at folkene på pladsen arbejder på akkord, fortæller faglig sekretær i BJMF, Rasmus Kreutzmann.

OPMÅLERNE KALDT UD

Der foreligger ingen aftaler for arbejdets omfang, eller priser på arbejdet, så folkene fra BJMF, der forhandler, vælger at få opmålerforeningen ud for at måle arbejdet op.

– Det er lidt bagvendt, men nu siger de jo selv, at deres ansatte arbejder på akkord, og så skal arbejdet

Den underbetalte spørgelsesmedarbejder ... Fagforeningen på byggepladsbesøg, hvor de møder en ansat, som firmaet senere nægter at kende til. Det får de to medarbejdere fra 3F til at undersøge forholdene nærmere.

måles op, så vi ved hvad de ansatte har til gode, siger Rasmus Kretzmann.

Opmåler, Kim Eriksen kommer ud på pladsen og får målt arbejdet op. Efterfølgende ender sagen med, at virksomheden efterbetaler lige under 400.000 kroner, hvoraf cirka 160.000 til

de ansatte skyldes den opmåling, der blev foretaget.

– Det er altid rart, når vi på den måde kan hjælpe folk med at få de penge for arbejdet de faktisk har krav på. Denne her sag viser tydeligt, hvor vigtigt det er at bruge opmålerforeningen, siger Kim Eriksen. ■

Nye svende fejret fra kælder til kvist

Omkring 200 nyudlærte svende; tømrere, møbelsnedkere, murere og struktører blev fejret i fagforeningen. De fik overrakt svendebreve, tildruknet, fejret af de ældre svende, fik serveret god mad og festede både i fagforeningens kælder, kantine, mødelokaler og på parkeringspladsen. Mød fire af de nye svende her.

AF: ANNE METTE OMØ CARLSEN
FOTO: SØREN D. ANDERSEN

Lukas

Nyudlært murer med bronzemedalje

Hvorfor har du taget uddannelsen?

Jeg har altid været interesseret i håndværk, og har lavet meget forskelligt sammen med min far. Min far var ikke murer, men det var min oldefar.

Jeg har været rigtig tilfreds med uddannelsen og det firma jeg er udlært fra. I firmaet var jeg den første lærling de har haft, men det har været rigtig fint.

Hvad er dine fremtidsdrømme?

Jeg kan blive i det firma jeg er udlært i, så nu skal jeg bare ud og have nogle timer i hænderne, og måske bliver selvstændig på et tidspunkt.

Hvad forventer du af din fagforening?

Jeg har ikke rigtig haft brug for dem endnu, men jeg forventer at de kæmper vores sag. Kæmper mureres sag, som de altid har gjort.

Jamil

Nyudlært bygningsstruktør

Hvorfor har du taget uddannelsen?

Jeg har arbejdet som ufaglært i mange år, og på et tidspunkt hørte jeg om struktøruddannelsen. Den havde jeg slet ikke hørt om før. Så da jeg blev 25 år, startede jeg. Jeg har været rigtig glad for det, det er den bedste uddannelse.

Hvad er dine fremtidsdrømme?

På sigt vil jeg gerne være selvstændig, jeg gider ikke at forære chefen en Lamborghini, men vil hellere selv tjene pengene.

Hvad forventer du af din fagforening?

At vi kæmper sammen om den bedste løn, folk skal ikke bare gå og nasse, men må stå sammen.

Jonas,

Nyudlært møbelsnedker

Hvorfor har du taget uddannelsen?

Jeg er ikke en, der skal på universitetet, det skriftlige er ikke lige mig. Jeg prøvede først urmager, men det var lidt for stille for mig. Så fandt jeg møbelsnedker og var heldig at finde en læreplads. Det har været mega fedt.

Hvad er dine fremtidsdrømme?

Nu skal jeg bare ud og have erfaring og suge til mig, og drømmen er at gå på mindre værksteder.

Hvad forventer du af din fagforening?

At de har min ryg.

Emma

Nyudlært tømrersvend

Hvorfor har du taget uddannelsen?

Jeg ville være forsker og startede på universitetet og læste molekylærbiologi og nanoscience. Men så fandt jeg ud af, at jeg ville arbejde med bæredygtighed og arbejde med mine hænder. Derfor har jeg taget den bæredygtige svendeproeve som tømrer.

Hvad er dine fremtidsdrømme?

Jeg drømmer om at bygge mit eget hus, et bæredygtigt og grønt hus. Jeg

har fået erfaringer med og viden om forskellige materialer gennem min uddannelse. Lige nu skal jeg finde arbejde og have noget erfaring, jeg vil gerne blive hvor jeg er udlært.

Hvad forventer du af din fagforening?

At de hjælper mig, når jeg ikke har arbejde, og hjælper mig med at sige fra over for chefen, hvis jeg får problemer, og er med til at sikre mig et godt arbejdsliv.

Tillykke til de grønne svende

Stort tillykke til greenkeeperne og anlægsgartnerne, Vilvorde. Der var kage fra Den Grønne Gruppe i 3F og taler fra Danske Anlægsgartnere og BJMF.

Karina Bossen, faglig sekretær i BJMF sagde:

Fra i morgen er det jer, der besidder håndværket og ekspertisen. Sammen med Danske Anlægsgartnere har 3F sikret jer en overenskomst, den skal i prøve at komme til at arbejde under, og så skal i kaste jer ind i kampen for et godt arbejdsliv.

AF: ANNE METTE OMØ CARLSEN
FOTO: SØREN D. ANDERSEN

Bjarne

TR og nyudlært anlægsgartner

Hvorfor tog du uddannelsen?

Jeg har tænkt på det siden folkeskolen, men der sagde de at en boglig uddannelse var bedst. Jeg har arbejdet mange år som salgsassistent, hvor jeg ikke så sollys en hel dag. Jeg har altid elsket haver, det grønne, naturen og tog grunduddannelsen, men på grund af finansskri-

sen kunne jeg ikke finde læreplads. Så arbejdede jeg som ufaglært gartner i 10 år, men synes at jeg manglede noget faglighed, og nu har jeg så taget uddannelsen med speciale i græs.

Hvad er dine fremtidsdrømme?

Jeg vil gerne bruge tid med mit barn, så jeg skal i hvert fald ikke være selvstændig. Jeg elsker at arbejde ude og elsker nørderiet ved faget. At jeg kan se hvad jeg har lavet: hækken er blevet klippet, græsset slået, planterne gror. Jeg arbejder i boligforeninger, det vil jeg gerne blive ved med. Det er dejligt at mærke, at folk er glade for det vi laver.

Hvad forventer du af din fagforening?

Jeg har været tillidsrepræsentant i 3 år, det fik jeg lov til selvom jeg var i lære. Jeg forventer, at vi arbejder for ordentlige overenskomster og generelt styrker løn- og arbejdsforhold.

Jeg forventer også, at fagforeningen hjælper, hvis folk bliver snydt. Jeg kender en som blev opsagt og manglede betaling for forskellige ting, hvor fagforeningen hjalp ham. På den måde skal fagforeningen være et sikkerhedsnet.

Jesper

Nyudlært greenkeeper

Hvorfor har du taget uddannelsen?

Jeg ville gerne bryde den sociale arv og tage en uddannelse. Gennem produktionsskole kom jeg ud på en golfbane. Jeg oplevede at få meget ros for mit arbejde.

Det gav mig selvtillid og jeg valgte at gå i lære som greenkeeper.

Det blev et kald for mig at arbejde med naturen. Det er ikke bare noget med at klippe græs, men også at tænke på jorden, tænke over bæredygtighed og biodiversitet. Alt det er kommet på skemaet, og også noget vi skal tænke over på en golfbane.

Hvad er dine fremtidsdrømme?

Jeg vil gerne være fagligt udlært, opbygge flere kompetencer og udvikle de grønne fag. Vi i den unge generation har et ansvar blandt andet ved at skære ned på sprøjtning og tænke klimavenligt.

Hvad forventer du af din fagforening?

Jeg er ikke medlem, men overvejer det og forventer, at de tager kampen op, kampen ude på arbejdspladserne. At de kæmper for arbejdsmiljøet, arbejdstiden og lønnen.

Tingene er ikke dumpet ned fra himlen, og den nye generation skal tage kampen videre for dem, der kæmpede før os.

Fokus på
arbejds miljø af
fagligt aktive fra
3F Hovedstaden,
FH Hovedstaden
og Byggefagenes
Samvirke

AKTION

Arbejdskriminalitet i fokus

I København brugte fagbevægelsen EU's arbejdsmiljøuge til at holde fokus på arbejdskriminalitet, som uundgåeligt fører til dårligt og farligt arbejdsmiljø.

TEKST: LOTTE OTT • FOTO: MARIANNE STRAARUP-PEDERSEN

Den 22. oktober – midt i EU's Arbejds miljøuge - afviklede 3F Hovedstaden, FH Hovedstaden, og Byggefagenes Samvirke en konference i 3F Københavns lokaler og sluttede dagen med en demonstration foran Christiansborg.

På Christiansborg blev der holdt tordnende taler, deltagere gik med røvermasker og der var lavet en stak fine sorte svaner af pap, som blev givet til forskellige politikere, blandt andet Victoria Valesquez (Ø) og Mattias Tesfaye (S).

Der har siden sommer været meget opmærksomhed på arbejdskriminalitet og de følger det får.

I maj kom TV2 med udsendelsen Den sorte Svane der viste, hvad folk i fagforeningerne længe har vidst: der bliver bevidst svindlet med fakturaer, miljøfarligt affald for ikke at tale om løn, arbejdstid og arbejdsmiljø.

I oktober kom DR med en serie i to afsnit, der satte fokus på ulovlige og livsfarlige forhold på bunden af det danske arbejdsmarked, og dokumenterede talrige lovovertrædelser og

livsfarlige situationer hos nogle af de største aktører i nedrivnings- og flyttebranchen.

I november satte Byggefagenes Samvirke og BJMFs EU-udvalg fokus på den organiserede arbejdsmarkeds kriminalitet, som er vokset i takt med EU's udvidelse og som har stigende indflydelse i blandt andet byggebranchen og restaurationsbranchen. ■

På flere
genbrugspladser
arbejder
vejledere alene,
det kritiserer
næstformand i
BJMF, Rasmus
Bredde.

(ARKIVFOTO)

TRUSLER PÅ ARBEJDET

Utryghed på genbrugspladserne

Konflikthåndteringskurser eller opnormering?

TEKST: LOTTE OTT • ARKIVFOTO: SØREN D. ANDERSEN

ARC, der driver byens genbrugspladser, har på et år modtaget cirka 50 indberetninger fra medarbejderne, skriver Fagbladet. Henvendelserne har drejet sig om trusler, konflikter med borgere og tyverier.

Fagbladet fortæller om de oplevelser, som genbrugsmedarbejder og medlem af BJMF, Ida Nielsen har været udsat for. Blandt andet en hævet køkkenkniv, øl ud over sig og truende

adfærd – alt sammen fra borgere, der synes at reglerne for, hvad man må tage, er forkerte.

ARCs svar er, at alle medarbejderne skal på konflikt håndteringskurser i løbet af det næste år.

Men Rasmus Bredde, der er formand for blandt andet genbrugsvejlederne i BJMF, mener, at løsningen ligger i en opnormering af folkene på pladserne, så ingen skal arbejde alene. ■

BAT-kartellet har skiftet navn

Danske Byggefog er det navn, som BAT-kartellet har fået i 2024 sammen med blandt andet et nyt logo.

Danske Byggefog er samarbejdsorganisation for de syv førende fagforbund inden for byggebranchen.

Danske Byggefog arbejder på det politiske og administrative niveau i Dan-

mark og i EU for en stærkere byggebranche med flere og bedre arbejdspladser. ■

Hver dag summer huset af liv. Klubmøder, foredrag, besøg af lærlinge, fester, grill i gården og medlemsmøder om faglige spørgsmål.

Fagforeningen er også aktiv uden for huset, og deltager i demonstrationer, aktioner, faglige møder, forhandlinger, pladsbesøg og arrangementer.

Følg med i hvad der sker!

På hjemmesiden

På Facebook

Opdater dine oplysninger

Under en overenskomstforhandling er det ekstra vigtigt, at vi har de rigtige oplysninger på dig som medlem. Både når du skal stemme om din nye overenskomst og i tilfælde af konflikt. Tjek derfor allerede nu på Mit3F, om dine oplysninger er korrekte.

Følg med og vær aktiv

3F BJMF vil undervejs, op til og under forhandlingerne lave forskellige aktiviteter, hvor vi synliggøre vores krav. Vores aktiviteter kan du finde via:

3f.dk/bjmf

Medlemmer af afdelingen modtager automatisk nyhedsbrevet.

facebook.com/3fbjmf

instagram.com/3fbjmf

Fra OK-forhandlingerne i 2023, hvor 3Fs forhandlere blev fulgt ind til de første forhandlinger.

FOTO: SØREN D. ANDERSEN.

Sammen om OK25

30 timers arbejdsuge og kædeansvar er de to krav, som BJMF går til overenskomstforhandling med.

BJMFs generalforsamling diskuterede de kommende overenskomstforhandlinger, og vedtog to overordnede krav:

- 1 En 30 timers arbejdsuge med fuld lønkompensation**
- 2 Et kædeansvar for at sikre ordnede forhold for alle**

Med enstemmighed besluttede medlemmerne af BJMF at nedslidning, stress og pres på børnefamiliernes hverdag betyder, at arbejdstiden bør sættes ned, og ikke op. Generalfor-

samlingen vedtog derfor at rejse kravet om 30 timers arbejdsuge ved de kommende forhandlinger.

Fagforeningen oplever mange sager om særligt udenlandske bygningsarbejdere, der bliver behandlet som et B-hold. De bliver snydt, presset til at arbejde længere, og sat til at arbejde uden ordentlige sikkerhedsforhold, alt sammen til en lavere løn end danske kollegaer.

På den baggrund støttede generalforsamlingen, at et krav om kædeansvar bliver en central del af OK25 forhandlingerne. ■

KÆDEANSVAR

Hele kæden skal beskyttes

Kravet om kædeansvar er et hovedkrav for BJMF til overenskomstforhandlingerne, men hvad betyder kædeansvar egentlig?

AF: ANNE METTE OMØ CARLSEN

FOTO: TØMRERSJAK, HOVEDSTADENS BYGGEENTREPRISE

Gennem mange år har flere i fagbevægelsen talt om kædeansvar og, at et kædeansvar vil være et værn mod social dumping. Det er blevet et mantra, men hvad indeholder begrebet og hvad kan det?

Theis Olsen, faglig sekretær i BJMF har forhandlet flere kædeansvar igennem, og fortæller, at et kædeansvar kan indføres på flere niveauer.

– Når en virksomhed entrerer med et firma, dannes der en kæde af virksomheder. Et kædeansvar betyder, at virksomheden længere oppe i kæden står på mål hele vejen ned, siger Theis. Der kan indgås kædeansvar i alle led og på alle niveauer, fortæller han.

DET LILLE KÆDEANSVAR

På et byggeri på Redmolen i Nordhavn gik et konfliktramt tømrerfirma, og nogle aktivister lavede en aktion. Fagforeningen blev kaldt ud, og Theis var en af dem, der forhandlede.

– Her forhandlede vi et kædeansvar med hovedentreprenøren, der påtog sig hovedansvaret for det konfliktramte firma. De afviste et generelt kædeansvar for alle virksomheder under dem, men vi forsvarede overenskomsten og fik løst konflikten, fortæller Theis.

PLADSKÆDEANSVARET

Et andet eksempel er en sag på Damhusengens skole, hvor der også opstår problemer med et virksomhed læn-

gere nede i kæden. Hovedentreprenøren, Enemærke og Petersen vil gerne have løst konflikten, og igen kommer fagforeningen ud og forhandler.

Denne gang indgås der, det man kan kalde et pladskædeansvar, hvor hovedentreprenøren påtager sig det generelle ansvar for alle virksomheder, altså hele vejen ned i kæden. Et sådant kædeansvar gælder for den enkelte plads.

GENERELT KÆDEANSVAR

Theis fortæller, at der findes virksomheder, der har et generelt kædeansvar.

Et sådan firma er nedbrydningsfirmaet Kingo Karlsen, der som den første virksomhed i Danmark har indgået en aftale med Fagligt Fælles Forbund (3F), hvor de sikrer, at medarbejderne hos deres underentreprenører er omfattet af overenskomstreglerne, altså et generelt kædeansvar på alle pladser de arbejder på.

OFFENTLIGT ELLER

KONTRAKTLIGT KÆDEANSVAR

90% af alle kommuner bruger arbejdsklausuler med kædeansvar ved

bygge- og anlægsarbejde. Arbejdsklausuler er også i vækst blandt private bygherrer, for eksempel hos mange af pensionselskaberne.

For at arbejdsklausulerne skal virke er det vigtigt, at kommunerne kontrollerer, og at de indeholder reelle sanktionsmuligheder overfor dem, der ikke overholder dem.

Theis fortæller, at de kontraktlige kædeansvar ikke er uden problemer.

– Kommunerne kan ikke håndhæve overenskomsterne, som vi i fagforeningen kan og har ikke forhandlings- eller tolkningsret, forklarer Theis.

BJMF støtter dog alligevel op om initiativer med kontraktligt ansvar, der forsøger at modvirke social dumping, og forsøger hele tiden at udvikle og udvide områderne, hvor kædeansvar og arbejdsklausuler kan forbedre vilkårene. ■

Tømrersjak fra Hovedstadens Byggeentreprise i et klart signal om Stop for social dumping under OK-forhandlingerne i 2023.

RENOVERING

Snedker bevarer kulturhistorisk perle

En af Københavns ældste etageejendomme ligger på Vesterbro, har tidligere huset et apotek, er fredet og skal nu renoveres fra kælder til kvist. En snedker spiller en helt central rolle.

AF: ANNE METTE OMØ CARLSEN

FOTO: SØREN D. ANDERSEN

På Vesterbrogade 72 ligger et hus fra 1853, huset var dengang Vesterbros apotek og blev fredet i 1971. Ejendommen blev for nogle år siden købt af firmaet Mitco, og det er dem, der nu har besluttet at føre huset tilbage til dets oprindelige stand.

Morten Mollerup er snedker, og har fået lov til at spille en central rolle i renoveringen af den gamle, smukke bygning. Morten har i mere end et år arbejdet på at føre den gamle hovedtrappe tilbage til at være det smukke centrum i ejendommen.

– Det er et fredet hus, og derfor har virksomheden fået noget tilskud til istandsættelsen. Der gives ikke tilskud til alt, men Mitco har besluttet sig for, at alt skal istandsættes og alt skal tilbage som det oprindeligt så ud, så de har brugt mange penge på det, fortæller Morten Mollerup.

TRIN FOR TRIN

Morten viser rundt i huset og fortæller om hvordan han gennem et helt år har arbejdet på trappen.

– Trappen var meget slidt, så jeg har fræsset trin ud og lagt nyt træ på. Der er i alt 70 trin. Alle trin er forskellige og er blevet gennemgået individuelt, fortæller Morten, som også fortæller, at han har været nødt til at udvikle sine egne redskaber og være kreativ, fordi opgaven er så unik, og han ikke ville gå på kompromis med noget i håndværket.

I alt har snedkeren gået i huset i et år, som hver dag er fyldt af mennesker, der for eksempel skal ind til lægekli-

Trappen, som snedker Morten Mollerup i næsten et år har arbejdet med at renovere, for at føre huset tilbage til dets oprindelige stand.

nikken, som bor på 2.sal, men også de mange andre håndværkere, der har været med til renoveringen.

– Det er utrolig spændende at få lov til at lave den her slags opgaver, hvor det tager mange timer at fræse, lime, rette til og slibe, før det står perfekt, fortæller Morten.

Før arbejdet rigtig kunne gå i gang, fortæller Morten, at han skulle fjerne hundredvis af gamle håndsmedede

søm, tusindvis af hæfteklammer og et utal af små blå søm.

MERE END EN TRAPPE

Det er tydeligt, at Morten Mollerup brænder for det gode håndværk og med rette er stolt af den smukke trappe, der er kommet frem efter mange timers hårdt arbejde, men også resten af huset har stor værdi for snedkeren.

Fra fredningsbeskrivelsen af Vesterbrogade 72

Ejendommens kulturhistoriske værdi knytter sig overordnet til bygningen som et velbevaret senklassicistisk borgerhus med produktionsbygning samt havehus. Forhuset i Vesterbrogade 72 er en af de første grundmurede etageboligejendomme uden for voldene.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til de velproportionerede stuer, hvor de fint forarbejdede snedkerdetaljer giver rummene en borgerlig elegance. Det samme gør sig gældende for det store trapperum, hvor trin, vanger og håndliste er tilpasset den svungne form og tillige danner en elegant ramme omkring det gennemgående durchsicht.

Hovedtrapperummet er kendetegnet ved den brede toløbstrappe med et værn af drejede balustre og en volutsvungen mægler samt tofløjede fyldingshoveddøre. Balustre og døre er ådret, og væggene har malede feltinddelinger med marmorering i forskellige farver og imiterede fliser samt frise med løbende hund under loftet, og på begge sider af reposerne er hoveddøren med marmorerede ge-richter og stukguirlander over.

FAKTA

Historiske trapper

Fra 1800 og frem til 1930'erne var de fleste trapper udført i fyrretræ med fint dekorerede mæglere og drejede balustre, hvis udformninger fandtes i et utal af variationer. Trapperne havde som regel pudsede underløb, evt. med underklædning af paneler. I 1930'erne blev trapperne mere enkle med elegant afrundede mæglere, balustre i tynde messingstænger og trin i parket. Opsnørningen af trapper blev betragtet som det ypperligste indenfor snedkerfaget.

Fra bogen: Traditionelle bygningsmaterialer, Eksempler på byggemetoder i historiske huse af restaureringsarkitekt, Jeanne Brüel.

– Dørene i opgangen skal ådres, så de fremstår som de tidligere så ud. Alt hvad der er nyere skal ud, så ingen postkasser, porttelefoner og den slags, men de gamle hængsler skal bibeholdes, den gamle stuk skal renoveres, låsene i dørene skal passe til huset og væggene tilbage til hvordan de tidligere så ud, fortæller Morten.

Jacob Trolle er ejendomschef hos Mitco og fortæller om tanken bag renoveringen.

– Mitco har opkøbt flere gamle bygninger. Ejeren vil gerne give noget tilbage ved at renovere og bevare vores kulturhistore. Han fortæller, at Morten Mollerup og firmaet NHH, hvor Morten er ansat, tit har lavet arbejde for dem.

Opgangens stuk bliver også renoveret af stukkatorer.

Trappetrin, som Morten har kælet for.

Hundredvis af håndmedede søm blev fjernet før renoveringen kunne gå i gang.

Trappen er blevet gennemset og renoveret af snedkeren, og står nu snart klar.

Bag porten her ligger en kulturhistorisk perle på Vesterbrogade, som snedker Morten Mollerup hjælper med at renovere.

– Morten er ikke bare snedker. Hvis man kigger ind i Mortens firmabil, så kan man allerede der se, at han er ordentlig, grundig og går utrolig meget op i sit håndværk. Det er det vi gerne vil med vores renoveringer, siger Jacob Trolle.

HÅNDVÆRKERE MED ØJE FOR DETALJEN

Til renoveringen af Vesterbrogade 72 har der været mange faggrupper involveret, både murere, snedkere, malere og stukkatorer, men også en række konservatorer har arbejdet på at tilbageføre opgangen. Selv gammeldags gørtler arbejde er blevet udført med forskellige dele som håndtag, låse og beslag, der skal have den rette patina, og det oprindelige udseende.

– Vi går efter folk med øje for detaljen, alle faggrupper skal være med, og vi vil gerne gå det lille skridt ekstra for at få det helt rigtige resultat, forklarer Jacob Trolle.

Intet er overladt til tilfældighederne, alle materialer er tidstypiske, så ingen polyfilla har fundet vej ind i huset, men der er gået op i de rette lak-

farver og tapeter i den flotte opgang, som udgør en central del af huset.

ALLE SKULLE HAVE DEN MULIGHED

Morten Mollerup har været udlært snedkersvend siden 1978, og har gennem et langt arbejdsliv prøvet mange forskellige ting fra at arbejde med renovering og vedligeholdelse af kirker, og mange år som snedker i Tivoli. Morten har gennem alle årene været ansat i N.H Hansen, tømrer/snedker og entreprenørvirksomhed.

– Jeg håber virkelig, at de unge også får mulighed for at arbejde med faget på den måde som jeg har fået. Her går jeg med en opgave, hvor jeg tager mange beslutninger selv, en arbejdsgiver der ikke blander sig særlig meget, men som har en stor interesse i mit fag, siger Morten.

Mortens trappe mangler at blive malet, hele opgangen mangler nogle detaljer og til slut kommer elektrikerens og gør det sidste, før Morten og de andre håndværkere og Mitco kan nyde helheden, og byde velkommen til en færdigrenoveret kulturhistorisk perle midt på Vesterbro. ■

Kampen for velfærden står altid centralt for BJMF. Her fra tidligere aktivitet, hvor aktive folk fra servicegruppen var på gaden.

TILLIDSREPRÆSENTANTER TIL KONFERENCE:

Hvor blev pengene til velfærden af?

Fredag den 13. september havde Skulder ved Skulder og BJMF inviteret til konference i Valby. Her mødtes tillidsrepræsentanter fra offentlige arbejdspladser for at tale om, hvor pengene til velfærden er blevet af.

AF: LUCAS WILLIAM CARN, JOURNALIST, ARBEJDEREN • FOTO: SØREN D. ANDERSEN

Omkring 40 tillidsrepræsentanter fra offentlige arbejdspladser sad klar i Bygge-, Jord- og Miljøarbejdernes Fagforening (BJMF) i Valby. Der var alt fra pædagoger, lærere til gartnere og portører.

De var mødt op fredag den 13. september til en konference arrangeret af initiativet Skulder ved Skulder og BJMF. Temaet for dagens oplæg og diskussioner var, hvor blev pengene til velfærden af?

Ifølge næstformand i BJMF Rasmus Bredde kom ideen til konferencen blandt andet fra en rapport fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Den havde undersøgt, hvordan velfærden i mange år har været underfinansieret,

og det ledte tankerne hen på, hvordan det kan mærkes ude i virkeligheden.

– Det var faktisk en pædagog, som er med i Skulder ved Skulder, som sagde, at det var svært for ham i hverdagen at forklare forældre, hvorfor den daginstitution, de selv gik i, ikke findes mere, fortæller næstformanden til Arbejderen og tilføjer:

– Derfor besluttede vi os for at lave konferencen, så vi kan få talt om, hvilke konkrete konsekvenser de her nedskæringer har for velfærden.

ALLE SKAL LØBE HURTIGERE

Dagens program var derfor også en kombination af de hårde tal for økonomien i velfærden, men også oplæg fra dem, de tal påvirker. Det første oplæg var derfor en gruppediskussion mellem tre deltagere, som alle havde hver deres rolle i velfærdsstaten.

»Jeg så helst, at vi fik 60 millioner ekstra hvert år, hvis vi skal kunne opretholde vores serviceniveau. Vi har så kun fået 40 millioner som et engangsbeløb. Det er slet ikke nok.«

Anders Wolf Andresen (SF)
Borgmester Hvidovre Kommune

Panelet bestod af Katrine Nielsen, fællestillidsrepræsentant for socialrådgiverne i Hvidovre, Tilde fra Landsforeningen for Socialpædagoger og borgmester i Hvidovre Anders Wolf Andresen fra SF.

– Jeg tror ikke, at vi kan spare mere i den offentlige sektor, end vi hidtil har gjort. Det bliver en ond spiral, fordi når vi fyrer en kollega, så skal vi andre løbe hurtigere, og så har vi ikke tid til at yde den service, som borgerne forventer, lagde Katrine Nielsen ud med.

Tilde fra LFS var enig. Hun fortalte, hvordan hun på sit eget pædagogiske område kunne se, at hendes kollegaer gik ned med stress, samtidig med at der ikke var råd til vikarer, når deres vagter skulle overtages.

– Jeg kan se på børnene, at de ikke trives, når vi pædagoger skal løbe så stærkt, som vi skal, sagde hun.

Borgmesteren fra Hvidovre konstaterede også, at når der skal lægges

»Det er helt tydeligt for mig, at vi skal have genoprettet velfærden, den kan ikke holde til flere besparelser.«

Rasmus Bredde
Næstformand BJMF

budget i hans kommune, kan besparelserne mærkes. Han fortalte, at på trods af regeringens nye økonomiaftale for kommunerne, hvor Hvidovre står til at få 40 millioner ekstra, så mangler der stadig penge.

– Jeg så helst, at vi fik 60 millioner ekstra hvert år, hvis vi skal kunne opretholde vores serviceniveau. Vi har så kun fået 40 millioner som et engangsbeløb. Det er slet ikke nok, sagde Anders Wolf Andresen og tilføjede:

– Regeringen har også helt ignoreret det specialiserede socialområde.

Så selv om økonomiaftalen beskrives som historisk god, så er det kun fordi, at de tidligere har været så dårlige.

HVAD ER RÅDERUMMET EGENTLIG?

Det andet oplæg til konferencen handlede om de konkrete tal for velfærdens finansiering. Oplægget blev holdt af Gustav Elias Dahl, senioranalytiker hos Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE).

AE har også tidligere udgivet rapporter om, hvordan velfærden er ble-

»Da regeringen sidste år præsenterede en 2030-plan med investeringer i velfærden for 32 milliarder, var der i virkeligheden tale om besparelser«

Gustav Elias Dahl
Senioranalytiker hos AE

vet underfinansieret gennem mange år. Helt præcist med 22,5 milliarder kroner i perioden fra 2015-2023.

Oplægget til dagens conference skulle dog handle mere specifikt om det økonomiske råderum, som der ofte bliver talt om fra regeringens side. Råderummet er, helt simpelt, de penge, statskassen har til overs i fremtiden som konsekvens af økonomisk vækst i samfundet.

– Det er dog værd at huske på, at råderummet i dag betyder overskydende penge i statskassen, hvis budgettet til offentligt forbrug er uændret. Her tager man ikke højde for, at vi for

Skulder ved skulder initiativet har arrangeret konferencen om fremtidens velfærd. Initiativet har samarbejdet i en række år omkring overenskomstforhandlinger på det offentlige område og generelt en fælles kamp for velfærden.

eksempel bliver flere ældre, som skal have pleje (det såkaldte demografiske træk), og der tages heller ikke fuldt ud højde for, at lønningerne til offentligt ansatte stiger over tid, fortalte Gustav Elias Dahl og tilføjede:

- Med andre ord er råderummet udtryk for de stigende indtægter i statskassen, mens de stigende udgifter til velfærden udelades.

Derfor mente han, at man ikke kan bruge begrebet »råderum« i debatten som i dag, da det forudsætter besparelser i det offentlige. Han ville derfor præcisere, hvad råderummet faktisk er, når man regner alt med.

- Det, vi i dag kalder råderummet, forudsætter kraftige forringelser af velfærden frem mod 2030. Hvis vi medregner de stigende udgifter til løn, og at flere borgere skal have pleje, så er der meget mindre tilbage, sagde han og tilføjede:

- Da regeringen sidste år præsenterede en 2030-plan med investerin-

ger i velfærden for 32 milliarder, så var der i virkeligheden tale om besparelser, da det ikke er nok til at sikre de samme medarbejdernormeringer, som vi har i dag.

CODE IDEER TIL FREMTIDEN

Det sidste oplæg for dagen var endnu en debat mellem forskellige aktører i velfærden. Her var det blandt andre Steen Christiansen, borgmester i Albertslund fra Socialdemokratiet, og Kjell Nilsson fra Danmarks Lærerforening.

Borgmesteren påpegede blandt andet, at man i hans kommune tydeligt kunne se, at medarbejderne var presset af besparelser. Flere og flere gik ned med stress, og Kjell Nilsson fortalte, at det øgede pres også kunne ses på hans skole.

- For første gang har min skole underskud, og vi har været nødt til at spare forskellige ting væk. Vi lærere skal klare os med færre forberedel-

sestimer, det gør det svært at lave god undervisning. Og vi kan ikke længere garantere trivsel for de mest udsatte elever, fordi det er der ikke tid til, fortalte han.

Efter oplægget var der gruppe-diskussioner blandt de fremmødte tillidsrepræsentanter. Ifølge Rasmus Bredde har dagen været god til både at få mere viden om underfinansieringen af velfærden og ideer til fremtidigt arbejde.

- Vi har både fået lært nogle nye begreber til at bringe ind i debatten og har fået bekræftet mange af de offentligt ansattes egne oplevelser fra hverdagen, så jeg synes, det er gået meget godt, siger han og tilføjer:

- Den store pointe er så, hvad gør vi nu? Og der er det helt tydeligt for mig, at vi skal have genoprettet velfærden, den kan ikke holde til flere besparelser. ■

A woman with blonde hair tied in a bun, wearing a black hoodie with a graphic and blue jeans, stands inside the large, rusted metal bucket of an excavator. The bucket is filled with dirt and rocks. In the background, a steep, rocky embankment rises under a clear sky. The overall scene is a construction site.

Polske kvinder i byggeriet

De arbejder med store maskiner, løfter tungt og bærer sikkerhedshjelm. De arbejder på danske byggepladser, de kommer fra Polen og så er de kvinder. En sjælden kombination. Her fortæller fire af dem om hvordan de oplever at være polsk kvinde på en dansk byggeplads, og hvad de bruger den polske klub i BJMF til.

AF: ANNE METTE OMØ CARLSEN

FOTOS: SØREN D. ANDERSEN

FOTO PÅ DENNE SIDE: PRIVAT

MAGDA MASKINFØRER

Hvad er dit arbejde?

Jeg er maskinfører og har certifikater til mange forskellige maskiner blandt andet gravemaskine, rendegraver, gaffeltruck, dumper, lastbil og flere andre. Jeg har tidligere arbejdet med VVS arbejde.

Hvor længe har du arbejdet ?

Jeg har arbejdet fire år i Danmark.

Hvorfor valgte du den uddannelse?

Jeg kan rigtig godt lide maskiner. Min mand så, at jeg havde nogle evner med maskiner, og gav mig et kursus til rendegraver i gave, og jeg fik job kort tid efter jeg havde taget det. Men det var ikke nok, så jeg har taget en masse andre certifikater siden, og er ikke færdig.

Jeg vil gerne op i de rigtig store maskiner. Min drøm er at køre en af verdens største maskiner, som bruges i miner og kan have en lastbil på grabben.

Hvordan oplever du at være kvinde i dit fag?

Jeg er vant til at være den eneste kvinde på en arbejdsplads, og de fleste har ikke set en kvinde i de store maskiner, og ved ikke helt hvordan de skal takle det.

Oplever du nogle særlige udfordringer ved at være kvinde i et mandsdomineret fag?

På alle arbejdspladser er der høflige og uhøflige mennesker, det handler ikke så meget om køn, men om personlighed. Der er nogle gange nogle fysiske udfordringer som kvinde, for eksempel når jeg skal have samlet elementer med kæder, de kan godt veje 30-40 kg. og så beder jeg om hjælp. Men det tror jeg nu også, at mænd er nødt til.

FOTO: PRIVAT

Hvad er det bedste ved dit arbejde?

Jeg føler mig meget stærk. Med kun en finger kan jeg løfte flere tons, det er en magt jeg elsker at have. Og så elsker jeg store maskiner. Jeg vil gerne på sigt tage nogle instruktørkurser og lære fra mig.

Hvordan har du oplevet forskellen på at arbejde i Polen og Danmark?

Det er svært for mig at få job i Polen. Arbejdet er mere bredt og det forventes, at man kan meget forskelligt for eksempel brolægning, betonarbejde, rengøring og den slags, hvis der ikke lige er arbejde inden for ens fag.

Mange mænd i Polen har lært den slags fra barns ben, det har kvinder ikke. I Danmark er jobbeskrivelsen mere specifik og kvinder har større mulighed for at arbejde i byggeriet her end i Polen.

I Polen oplevede jeg at blive fyret fordi jeg fortalte hvad jeg fik i løn. Jeg

fik det samme som mændene og det var der flere der mente, at jeg ikke skulle have, fordi jeg er kvinde.

I Danmark er arbejdsdagene kortere og der er færre arbejdsulykker end i Polen. Sikkerheden er simpelthen bedre i Danmark.

Kender du den polske klub i BJMF og er du aktiv i den?

Da jeg meldte mig ind i BJMF, fik jeg kontakt til Katarzyna (BJMFs polske medarbejder), og gennem klubben har jeg mødt andre fra mit hjemland. Vi taler både om at være i byggebranchen, men også om alt muligt andet praktisk ift at bo og arbejde i Danmark.

Jeg synes, at den polske klub skal hjælpe med hvordan man som polak finder sig til rette, fortælle om muligheder, myndigheder og den slags. Og så skal der reklameres meget mere for klubben. ■

DOROTA MURERLÆRLING

Hvad er dit arbejde?

Jeg er i lære som murer.

Hvor længe har du arbejdet ?

Jeg har været i lære i 2 ½ år.

Hvorfor valgte du den uddannelse?

Jeg har arbejdet med heste før, både i Danmark og i Polen. Min mand er murer og vi talte ofte om arbejdet. Jeg har altid elsket at skabe noget. Noget der bliver stående og som man kan se på i mange år, så derfor valgte jeg på et tidspunkt at gå i lære som murer.

Hvordan oplever du at være kvinde i dit fag?

Jeg er i en rigtig god virksomhed, de er meget hjælpsomme. Jeg har hørt fra flere kvinder, at det er en svær branche, men det er ikke noget jeg oplever.

Oplever du nogle særlige udfordringer ved at være kvinde i et mandsdomineret fag?

Jeg må løfte lidt færre kilo end mændene og så skal jeg passe på med nogle vibrationer, men der findes mange hjælpemidler, så jeg oplever ikke store udfordringer i selve arbejdet.

Da jeg søgte læreplads, oplevede jeg at sende 100-200 ansøgninger og flere skrev tilbage med afslag, fordi det ville kræve for meget at ansætte en kvinde. Mange sagde direkte, at en skurvogn til mig ville være for dyrt.

Hvad er det bedste ved dit arbejde?

At skabe noget, der kan stå i lang tid. At skabe noget, der ser pænt ud og har flotte detaljer. Jeg kan godt lide at arbejde udenfor, og så er jeg glad for de dejlige mennesker jeg arbejder sammen med.

Hvordan har du oplevet forskellen på at arbejde i Polen og Danmark?

Jeg har ikke arbejdet som murer i Polen, men jeg er sikker på, at der er langt færre kvindelige murere i Polen end i Danmark.

Kender du den polske klub i BJMF og er du aktiv i den?

Jeg sidder i bestyrelsen i den polske klub, og vil gerne have at klubben arbejder for højere løn, så vi ligestilles med danskere. Vi skal arbejde på, at alle kender reglerne og deres rettigheder. ■

Den polske klub i BJMF

Klubber er en vigtig del af BJMF. Stort set alle fag har deres egen klub og læringe fra alle fag er tilknyttet BJMF Ungdom. Vi har også en polsk klub for alle polsktalende medlemmer af BJMF.

Klubberne beslutter selv deres aktiviteter, og det er klubbens medlemmer, der

bestemmer, hvad deres penge skal bruges på.

Klubber er en vigtig del af fagforeningsdemokratiet. Det er gennem klubberne, at forslag til drøftelse kommer til generalforsamlingen, og gennem dem giver medlemmerne udtryk for deres krav og forslag til fagforeningens arbejde.

I den polske klub kæmper du og dine kolleger sammen for bedre arbejdsforhold. Det er her, der skabes venskabs- og solidaritetsbånd mellem jer. Derfor er det vigtigt at være et aktivt medlem af klubben, møde kollegaer og have indflydelse på aktuelle begivenheder.

Kontakt den polske klub:

📍 Polski Klub Budowlany
✉ pkb.bjmf.3f@gmail.com

Roman Aleksiejuk (Formand)

☎ 31 70 30 79

Łukasz Kołodziej (Næstformand)

☎ 28 10 02 52

(i BJMFs åbningstid)

AGNIESZKA KRANFØRER

Hvad er dit arbejde?

Jeg er kranfører.

Hvor længe har du arbejdet ?

Jeg har arbejdet som kranfører siden 2017.

Hvorfor valgte du den uddannelse?

Min ekskæreste var kranfører. Jeg arbejdede i en neglebutik og tjente ikke særlig meget. Jeg kunne se, at kranførere var garanteret en ret god løn, så jeg tænkte hvorfor ikke starte i det?

Hvordan oplever du at være kvinde i dit fag?

I den virksomhed jeg er i nu sender de et brev ud til chefen, når jeg skal ud et nyt sted. Der skriver de, at jeg har et navn, at jeg kan mit fag og at de skal opføre sig ordentligt. Jeg er efterhånden ret kendt rundt omkring, så folk ved, at jeg ved hvad jeg laver.

Oplever du nogle særlige udfordringer ved at være kvinde i et mandsdomineret fag?

Jeg tisser ikke i en flaske, som de andre. Jeg har brug for pauser, og så har jeg selvfølgelig menstruation, som

også kræver pauser. Det kan nogen se skævt til en gang imellem, men alle burde holde pauser af hensyn til sikkerheden. Sådan er det ikke altid.

Det tager lang tid at blive respekteret som kvinde i mit fag. Der er ikke en naturlig respekt, men jeg skal testes igen og igen og igen.

Hvad er det bedste ved dit arbejde?

Jeg elsker at se noget starte fra 0 og så bare vokse og vokse. Når jeg kører forbi et byggeri med min søn og kan fortælle, at det har jeg været med til at bygge. Og så elsker jeg udsigten fra kranen.

Hvordan har du oplevet forskellen på at arbejde i Polen og Danmark?

Indtægten er selvfølgelig en stor forskel og så er kvaliteten af maskinerne højere i Danmark. Generelt er sikkerheden også bedre i Danmark.

Kender du den polske klub i BJMF og er du aktiv i den?

Jeg var med da klubben startede, og var ret aktiv i starten. I øjeblikket følger jeg med, men er ikke så aktiv.

Vi skal styrke vores medlemmer. Jeg har for eksempel oplevet, at en polsk tillidsrepræsentant ikke bliver taget lige så alvorligt som en dansk. Den polske fik nej til flere tiltag, hvor den danske fik ja. En dansk tillidsrepræsentant har en naturlig respekt, hvor den polske bliver betragtet som et problem. Vikarkontrakter, usikre ansættelser og fyringer er hverdag for polakkerne. Det skal klubben arbejde med at få ændret. ■

Polski klub w BJMF

Kluby są ważną częścią BJMF. Praktycznie wszystkie zawody mają swój własny klub, a uczniowie ze wszystkich zawodów są związani z BJMF Ungdom. Mamy też polski klub dla wszystkich polskojęzycznych członków BJMF.

Kluby same decydują o swojej działalności oraz

na co zostaną wydane ich pieniądze. Kluby są ważną częścią demokracji związkowej. To za pośrednictwem klubów na walne zgromadzenie wpływają propozycje do dyskusji i za ich pośrednictwem członkowie wyrażają swoje żądania i propozycje odnośnie pracy związku zawodowego.

W polskim klubie Ty i Twoi koledzy wspólnie walczyacie o lepsze warunki pracy. To tutaj tworzą się między Wami więzi przyjaźni i solidarności. Dlatego ważne jest, aby być aktywnym członkiem klubu, spotykać się z kolegami i mieć wpływ na bieżące wydarzenia.

Skontaktuj się z Polskim Klubem Budowlanym:

Facebook: Polski Klub Budowlany
Email: pkb.bjmf.3f@gmail.com

Roman Aleksiejuk (Prezes)

📞 31 70 30 79

Łukasz Kołodziej (Wiceprezes)

📞 28 10 02 52

(w godzinach pracy BJMF)

KAMILA PROJEKTLEDER, FIRESTOP

Hvad er dit arbejde?

Jeg er Team Leader hos det islandske firma Firestop, som beskæftiger sig med brandsikring. Jeg udfører også opgaver, som man ofte vil se mænd udføre, såsom boring, montering af specialbeskyttelser også ved brug af brandsikkert uld og akryl.

Hvor længe har du arbejdet?

Jeg har arbejdet på byggeplads i over et år.

Hvorfor valgte du den uddannelse?

Jeg har en Master of Arts. Jeg har gennemført 5 års studier på det grafiske fakultet. Og så beskæftiger jeg mig også med orientalsk medicin. Jeg drev min egen virksomhed i Polen i 8 år, hvor jeg tilbød dybvævsmassage, akupunktur (koreansk, kinesisk og japansk), cupping.

Som barn hjalp jeg min far meget, det var typiske mandeopgaver, og derfor besluttede jeg at prøve denne branche, da jeg emigrerede.

Hvordan oplever du at være kvinde i dit fag? Oplever du nogle særlige udfordringer ved at være kvinde i et mandsdomineret fag?

Jeg tror, at det i høj grad er et spørgsmål om personens psykiske og mentale tilstand.

Jeg tror på, at kun stærke kvinder er i stand til at møde de udfordringer, som et mandligt arbejdsmiljø giver. Først og fremmest: byggeri er ikke et kontor.

Jeg har oplevet to arbejdsulykker. Begge var relateret til mangel på omtanke. For mig var udfordringen at lære en anden opfattelse af arbejdet i et miljø, der realistisk set kunne være livstruende. Derfor var det at følge forskrifterne, ikke lave hastværk og en særlig form for omtanke, nogle af de største udfordringer.

Hvad er det bedste ved dit arbejde?

Det bedste ved mit nye fag og den virksomhed, jeg arbejder for, er mangfoldigheden, udfordringerne hver dag. At møde nye mennesker, som jeg skal samarbejde med og hele tiden lære.

Firestop Asp har meget forstående chefer, der sætter pris på loyalitet og tillid, hvilket i praksis udmønter sig i en stabil udvikling – i hvert fald i mit tilfælde. Jeg skylder min virksomhed meget.

Hvordan har du oplevet forskellen på at arbejde i Polen og Danmark?

Det forekommer mig, at der i Danmark er mere respekt for medarbejderen og deres rettigheder end i mit land.

Kender du den polske klub i BJMF og er du aktiv i den?

Jeg er lige begyndt på mit eventyr med BJMF, så jeg kan ikke sige så meget om det.

Til november skal jeg til på uddannelse gennem 3F, som er tilrettelagt på mit modersmål.

Linoklubben

Klubben for efterlønnere og pensionister.

Vi mødes på Mølle Allé i Musikhuset den anden mandag i måneden, kl. 11.00.

Kontakt til klubben:

Formand Poul-Erik Næs
☎ 4077 8942

Gartneres Seniorklub

MØDER I 2025

Onsdag den 8. januar

Generalforsamling

Onsdag den 12. februar

Bankospil så vi får fløde til kaffen

Onsdag den 12. marts

Besøg af en gæst med et særligt emne

Onsdag den 9. april

Besøg af en gæst med et særligt emne

Onsdag den 14. maj

Årets rundvisning i Tivoli

Onsdag den 11. juni

Den årlige skovtur

Kontakt til klubben:

Formand Sune Bøgh
Katrinedalsvej 43, 2-4
2720 Vanløse
☎ 20 12 07 91
✉ sune3f@hotmail.com

Næstformand H.C. Nielsen
Johannevej 2
2920 Charlottenlund
☎ 39 64 28 59
✉ hc-nielsen@live.dk

JBTI Pensionistklub

Vi mødes hver tirsdag fra kl. 10.00 i BJMF, musikhuset, Mølle Allé 26.

Alle medlemmer er velkomne til en snak med kollegaer eller bestyrelsesmedlemmer. Der kan spilles billard, købes øl og vand. Kaffe er gratis.

Den første tirsdag i måneden afholder bestyrelsen møde. Den anden tirsdag i måneden, er der morgenbord med kaffe og frisk morgenbrød.

Medlemmer kan altid komme med forslag, som bestyrelsen vil behandle på sine møder.

MEDLEMSAKTIVITETER I 2024

Lørdag d. 28/12 kl. 14.00

Nytårskur

Kontakt til klubben:

Formand Villy Hansen
☎ 30 48 22 53

Murerarbejdsmandenes seniorer i Bjælkehuset i Valby. Som sædvanligt meget hyggeligt og roligt. Der er kommet mange nye unge seniorer til – dem mellem 55 og 70 år ...

Snedker- og Tømrernes Pensionist- og efterlønsklub

Klubben optager alle tidligere TIB'ere

Mødedage

Vi mødes den anden og fjerde torsdag i måneden kl. 10.00 i fagforeningen, Mølle Allé 26, 2500

Kontakt til klubben:

Formand Poul Sand
☎ 30253551
✉ poul.sand@gmail.com

Murerarbejds-mændenes Efterløns- og Pensionistklub

Vi mødes den første tirsdag i måneden, kl. 10.00 i Smedjen, Mølle Allé 26, 2500 Valby.

- Er du murerarbejdsmand?
- Er du pensionist eller efterlønner?
- Vil du med i klubben og møde kolleger?

Kontakt til klubben:

Palle Lund
☎ 61374127
✉ palletagelund@live.dk

Murenes Seniorklub

Alle møder foregår den anden torsdag i måneden i fagforeningen.

Endeligt program for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline.

Følg med på 3f.dk/bjmf

Til møderne er der sørget for en bid brød og lidt til halsen.

Har du et forslag til emne til møderne, så tag det med på næste klubmøde.

På bestyrelsens vegne
Stig Mørk Christensen

BJMF's Fælles Seniorklub

Alle arrangementer foregår i Musikhuset, Mølle Allé 26, Valby.

Endeligt program for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline.

Følg med på 3f.dk/bjmf

MEFF

Pensionister og efterlønnere i Miljø-Energi og Forsyningsarbejdernes Fagforening.

Alle ordinære klubbage holdes i fagforeningen Mølle Allé 26, 2500 Valby (Musikhuset) kl. 10.00.

Vi arrangerer 3-4 bowlingdage pr. sæson. Vi har som målsætning at holde 2-3 arrangementer eksternt. Vi afholder 1 skovtur årligt.

Bestyrelse:

Formand: Freddy B. Nielsen, 60 68 67 90

Kasserer: Birger Læbel, 25 51 82 05

Best.medl.: Inger Isaksen, 25 82 46 77

Best.medl.: Bjarne Larsen, 29 82 41 21

Best.medl.: Birgitte Jørgensen, 27 33 26 11

Kirsten og Martin fylder 80 år. Fejret til møde i Jord-, Beton-, Tagpap-, og isoleringsarbejdernes efterløns- og pensionistklub.

BJMF's Fælles seniorklub tog igen en tur til Naverhulen i Helsingør. Det var Ebbe Gyrmø, tidligere fagforeningsmand der fortalte historien om de vandrende svende.

Faglige Seniorer Storkøbenhavn

Kontakt til klubben:

Gorm Christiansen

☎ 2137 03 02 ✉ gormc52@gmail.com

fagligsenior.dk/sektioner/storkoebenhavn

Støttekoncert til fordel for hjemløseavisen, Hus Forbi i 3F BJMF. Det er anden gang arrangementet gennemføres, og denne gang er det blevet større, mere plads og flere der støtter koncerten. På programmet var Chief 1, Mathilde Falch, Bo Evers og Almsgaard & Højmark.

Åbent møde i BJMF med forbundsformanden, Henning Overgaard med debat om både pensioner, pensionskassernes investeringer, kædeansvar og udenlands arbejdskraft.

Møder i det faglige EU-udvalg

Mødeplan for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline. Følg med på 3f.dk/bjmf

Kontakt til klubben:

Formand Lars Frederiksen

✉ larssommervej@yahoo.dk

A-klubben

Klubben for alle ledige fagforeningsmedlemmer.

Klubben mødes hver **mandag kl. 10.00** i Smedjen, Mølle Allé 26, 2500 Valby. Klubben er mødested for alle arbejdsløse medlemmer.

Klubben er også fagligt aktiv og deltager i blokader, møder og andre fagforeningsinitiativer. Klubben arrangerer desuden andre begivenheder, blandt andet fisketure.

Snedker- og Nichefagenes Brancheklub

Mødeplan for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline. Følg med på 3f.dk/bjmf

Kontakt til klubben:

✉ snedkerklubben@gmail.com

Møder i det fælles arbejdsmiljø-udvalg i BJMF

Alle medlemmer er velkomne

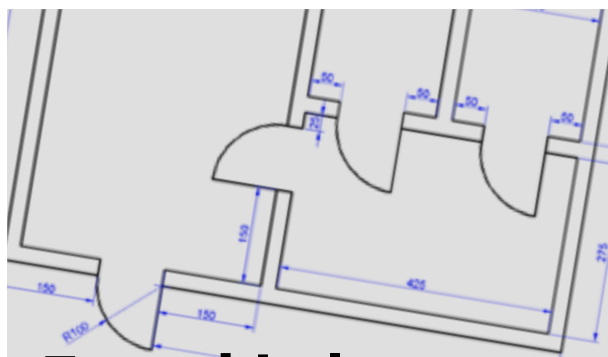
Møderne afholdes i BJMF, Mølle Allé 26, Valby

MØDEPLAN FOR 2025

Tirsdag den 14. januar kl. 15.30-17.30

Tirsdag den 11. marts kl. 15.30-17.30

Tirsdag den 13. maj kl. 15.30-17.30

Tegnehjælp for lærlinge

Hver torsdag er der tegnehjælp
i primært AutoCad fra kl. 16.00
på Mølle Allé 26 i kælderen

Fagforeningen sørger for mad og drikke.

Yderligere oplysninger:

Kamilla Heiberg

☎ 26 16 17 32 ✉ kamilla.heiberg@3f.dk

Henrik Ø. Pedersen

☎ 21 26 56 95 ✉ obergpedersen@gmail.com

Murerbranche- klubben

Mødeplan for 2025 lå ikke klar ved bladets
deadline. Følg med på 3f.dk/bjmf

Kontakt til klubben:

Formand Jonas Andersen

☎ 27 77 35 23 ✉ jonas.andersen@3f.dk

Struktør- og Betonklubben

Mødeplan for 2025 lå ikke klar ved bladets
deadline. Følg med på 3f.dk/bjmf

Kontakt til klubben:

Michael de Gier, formand

☎ 88 92 26 69 ✉ michael.de.gier@3f.dk

Murerarbejds- mændenes faglige klub

Mødeplan for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline.
Følg med på 3f.dk/bjmf

Alle møder holdes i:

BJMF, Mølle Allé 26, 2500 Valby

Kontakt til klubben:

Formand Claus Westergreen

✉ claus.westergreen@3f.dk

Snedker- Tømrrernes Brancheklub

Mødeplan for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline.
Følg med på 3f.dk/bjmf

Kontakt til klubben:

Forperson Helga Mathiassen

☎ 51 34 30 75 ✉ helgamathiassen@gmail.com

SKOF-Klubben

SKOF er fællesklubben for Specialarbejdere i Køben-
havn og Frederiksberg.

KIG FORBI TIL SKOF-TORSDAGE

Den anden torsdag i måneden fra kl. 15.00 i fagfor-
eningen, Mølle Allé 26, Valby, Musikhuset

Vi mødes den anden torsdag i hver måned til en faglig
snak og en øl eller en vand.

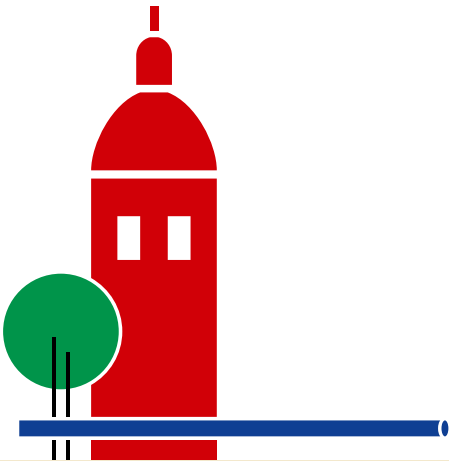
De forskellige klubber i SKOF skiftes til at arrangere.

Alle kolleger og venner er velkomne.

**SKOF's bestyrelse er til stede fra kl. 15-17, hvis du har
nogle faglige spørgsmål.**

Afdøde kolleger – æret være deres minde

NAVN	BRANCHE	FØDT	DØD
Susanne Stage	Specialarbejder	19-08-1944	14-10-2024
Per Anthon Larsen	Tømrer	23-03-1938	13-10-2024
Thyge Thygesen	Kloakarbejder	12-01-1945	12-10-2024
Esmar Dalskinn	Snedker	20-08-1938	06-10-2024
Freddy Harold Thorsen	Specialarbejder	19-01-1938	05-10-2024
Peter Dieter Kuhrt	Specialarbejder	15-09-1944	02-10-2024
John Læssøe Pedersen	Tagdækkere	26-07-1942	01-10-2024
Erik Mielow Andersen	Isoleringsarbejder	05-11-1955	13-09-2024
Mogens Ole Larsen	Jernbanearbejder	16-11-1957	11-09-2024
Willy Robert Jonassen	Murersvend	28-02-1939	10-09-2024
Gert Bjørn Sindlev	Specialarbejder	20-06-1944	04-09-2024
Peter Aage Christensen	Murersvend	16-01-1949	02-09-2024
Palle Vigandt Rasmussen	Kloakarbejder	21-05-1956	30-08-2024
Frank Hvid	Specialarbejder	11-04-1959	29-08-2024
Raif Selmani	Specialarbejder	20-03-1944	21-08-2024
Jan Arne Thomsen	Gartner	03-06-1953	21-08-2024
Tony Fausing	Møbelsnedker	06-10-1932	17-08-2024
Kai Hald-Hansen	Tømrer	08-07-1936	17-08-2024
John Møller Jensen	Tagdækker	16-03-1945	12-08-2024
Ole Nyeland	Gartner	11-01-1943	09-08-2024
Erik Tang	Gartner	27-05-1944	06-08-2024

Åbningstider i fagforeningen

FAGLIG AFDELING

Mandag	7.00 - 15.30
Tirsdag	7.00 - 15.30
Onsdag	7.00 - 15.30
Torsdag	7.00 - 17.00
Fredag	7.00 - 12.00

A-KASSEN

Mandag	8.30 - 15.30
Tirsdag	8.30 - 15.30
Onsdag	Lukket
Torsdag	8.30 - 17.00
Fredag	8.30 - 12.00

SOCIALRÅDGIVERE

Tidsbestilling nødvendig!

Mandag	9.00 - 12.00
Tirsdag	9.00 - 12.00
Onsdag	9.00 - 12.00
Torsdag	9.00 - 17.00
Fredag	9.00 - 12.00

Deadlines og udgivelses-datoer for Fagligt Fokus 2025

Udgivelsesplanen for 2025 lå ikke klar ved bladets deadline.

Byggefagenes Samvirke fejrede i oktober 100år jubilæum på Arbejdermuseet.

BJMF OG A-KASSEN ØNSKER ALLE MEDLEMMER

Glædelig jul & godt nytår

Tak for et år, hvor vi har
kæmpet, grinet, grædt og
danset sammen. Vi ses til
endnu mere af det i 2025.

